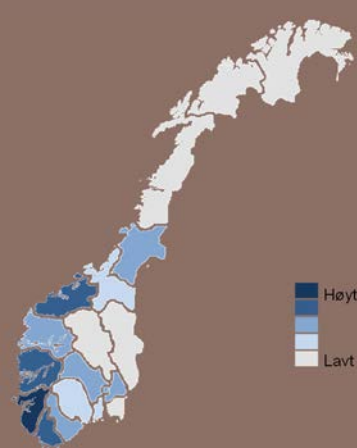

Endring i registrert ledighet det siste året

September

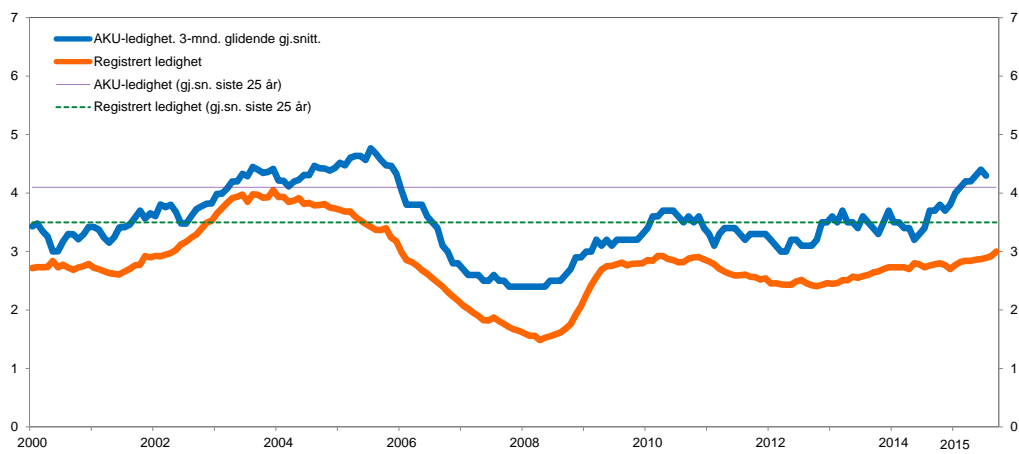
Sysselsatte i oljerettet virksomhet

2014

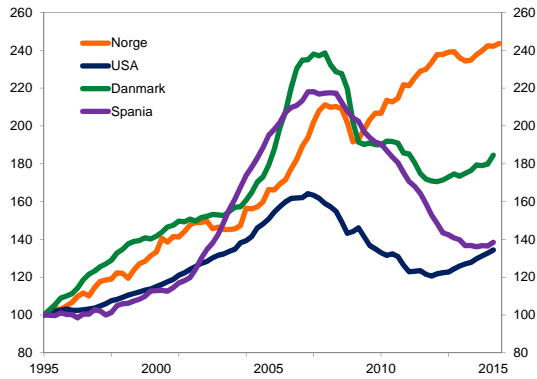
Oppgang i ledigheten

Arbeidsledighet
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjusterte tall

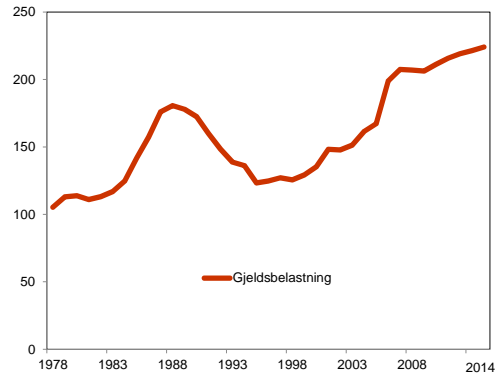

Boligpriser og gjeld på et høyt nivå

Reelle boligpriser i utvalgte land
Indeks 1. kvartal 1995=100

Husholdningenes gjeld
Prosent av disponibel inntekt

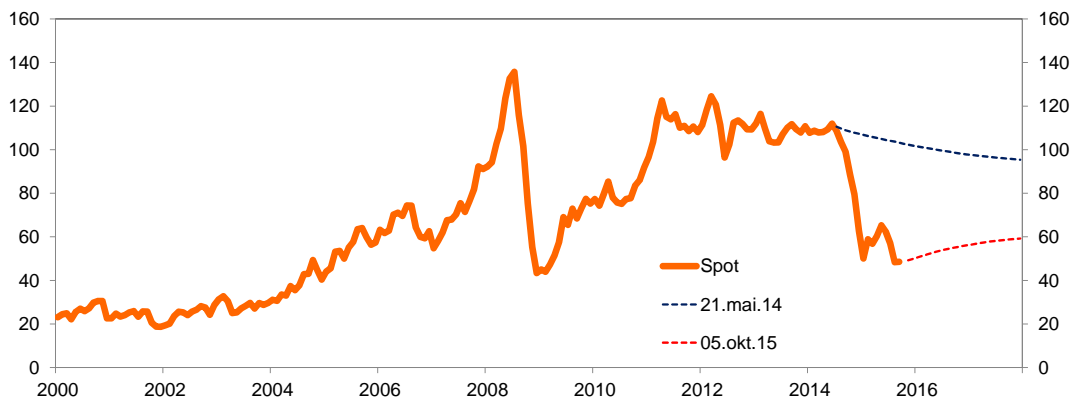

Kilder: Federal Reserve Bank of Dallas, Eiendom Norge, Eiendomsverdi AS, FINN, Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

Oljeprisen har falt

Råoljepris (Brent)

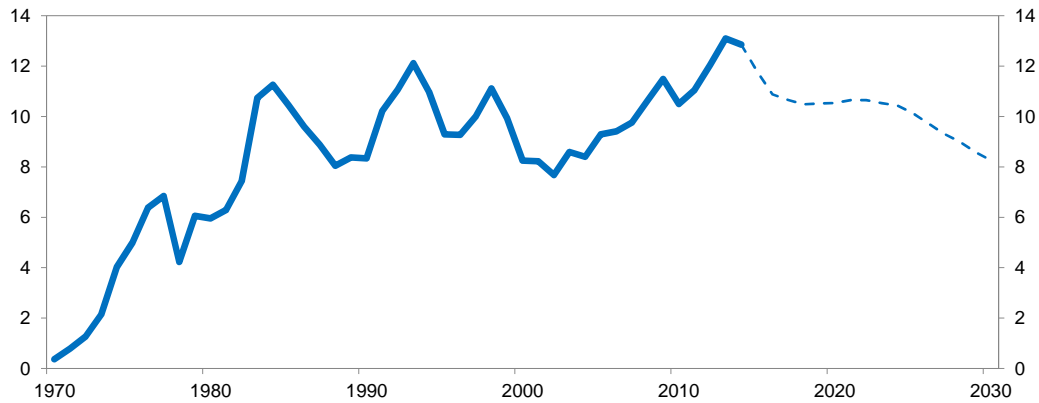
USD per fat. Spotpriser og terminpriser

Kilder: Macrobond og ICE.

Ikke lenger drahjelp fra petroleumssektoren

Etterspørsel fra petroleumssektoren i prosent av BNP for Fastlands-Norge

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Støttemperne i norsk økonomi virker

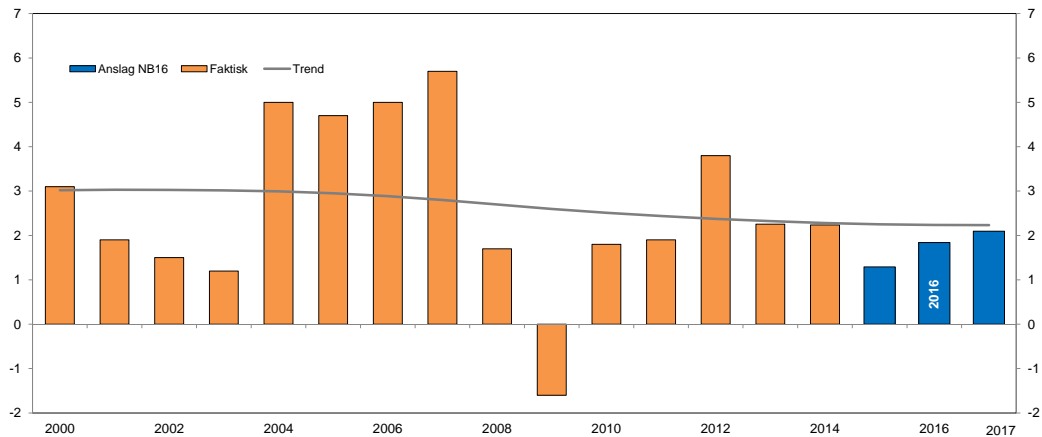
Norske kroner målt mot et veid gjennomsnitt av utenlandske valutaer.
Importveid kronekursindeks 1995=100. Månedsgjennomsnitt

Kilde: Macrobond.

Veksten anslås å ta seg litt opp fremover

Vekst i BNP for Fastlands-Norge
Prosent

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

Regjeringen svarer på utfordringene for norsk økonomi

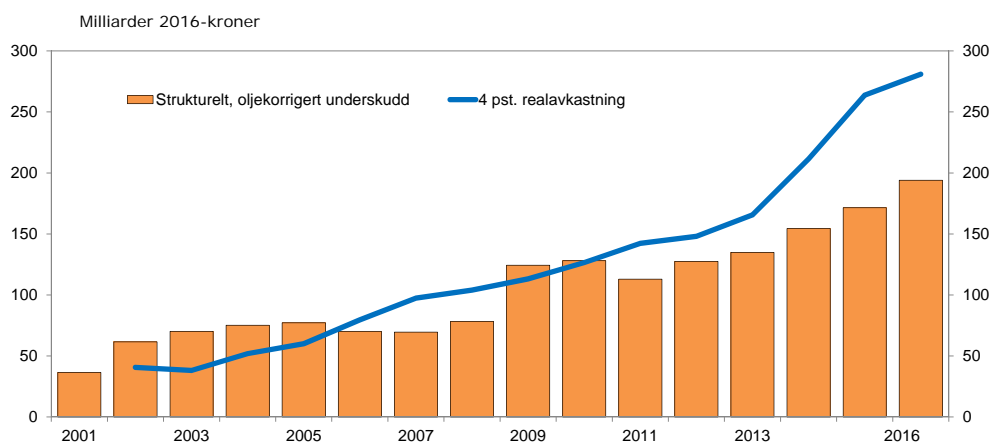
Langsiktige tiltak for vekst og omstilling:

- Omfattende skattereform med lavere skatt på selskaper og personer
- Satsing på samferdsel, forskning og utdanning
- Reform for økt produktivitet i privat og offentlig sektor

Kortsiktig tiltak for økt sysselsetting:

- Måltrettet tiltakspakke for økt sysselsetting på 4 milliarder kroner
 - Vedlikehold og bygg
 - Næring og innovasjon
 - Tiltaksplasser
- Økt oljepengebruk på i alt 23 milliarder kroner i budsjettet for 2016

Budsjettpolitikken for 2016

Nødvendige reformer for å sikre velferden

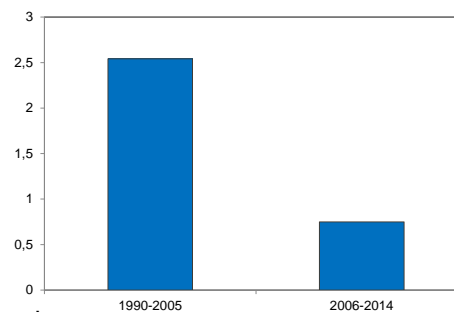
Reformer:

- Skattesystemet
- Kommune
- Politi
- Universitet- og høyskolesektoren
- Samferdsel

Andre strukturiltak:

- Forenklinger for næringslivet
- Styrket konkurransepolitikk
- Effektivisering av skatteinnkrevningen
- Digitalisering av offentlig sektor
- Avbyråkratisering og effektivisering i offentlig sektor

Produktivitetsvekst i Fastlands-Norge
Bruttoprodukt per utførte timeverk. Gjennomsnittlig årlig vekst

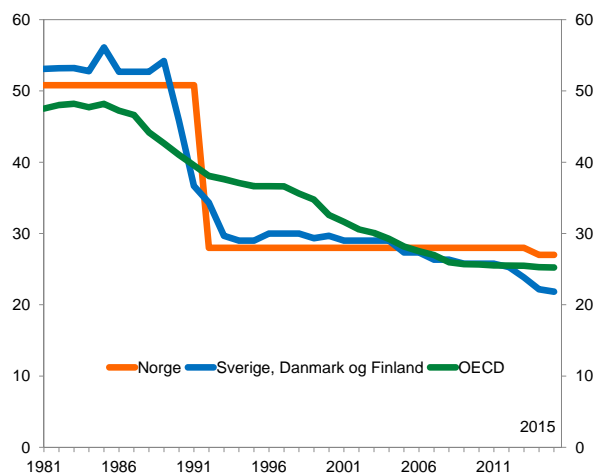

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Skattereform for omstilling og vekst

- Redusere selskapsskatten til 22 prosent
- Lavere skatt på arbeid
- Breder skattegrunnlag
- Tiltak mot overskuddsflytting

Formelle selskapsskattesatser 1981-2015. Prosent

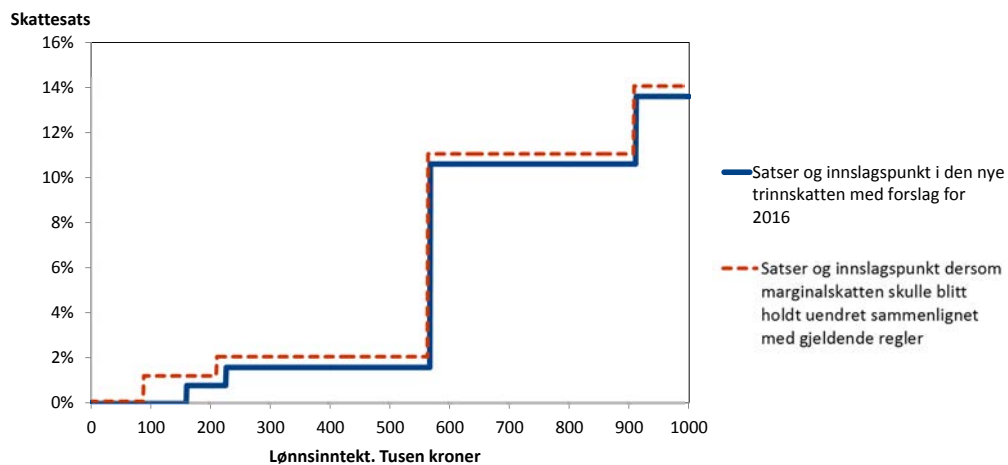

Første skritt i 2016

- Skattesatsen på alminnelig inntekt reduseres til 25 prosent for selskap og personer
- Lavere marginalsatt på arbeid for alle inntektsgrupper
- Ny utjevrende trinnsatt
- Samlet skatt på utbytte holdes uendret
- Nye netto lettelser på om lag 9 milliarder kroner påløpt og 3 milliarder kroner bokført i 2016

Ny utjevvende trinnskatt

Tiltak mot skattetilpasning

- Rentebegrensningsregelen for selskap strammes inn
- Lån fra selskap til personlig aksjonær beskattes som utbytte
- Fritaksmetoden strammes inn for enkelte tilfeller
- Ytterligere tiltak varsles i meldingen

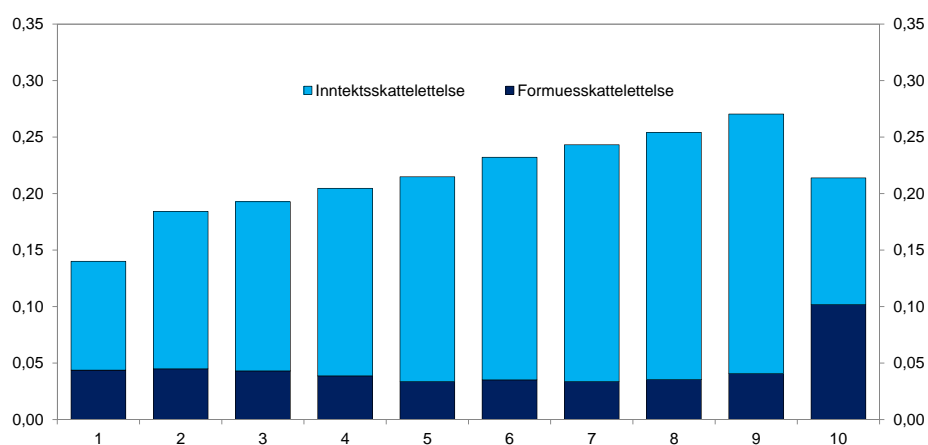

Lavere formuesskatt – styrker norsk eierskap

- Redusert sats
 - Fra 0,85 prosent til 0,8 prosent
- Økt bunnfradrag
 - Fra 1,2 millioner kroner til 1,4 millioner kroner
- Økt likebehandling
 - Redusert verdsettingsrabatt for sekundærboliger og næringseiendom

Lettelser til alle inntektsgrupper

Skattelettelse sammenlignet med 2015-regler
I prosent av bruttoinntekt. Desilfordelt etter ekvivalent bruttoinntekt

Andre skatteforslag

- Øke samlet sparebeløp i BSU
- Utvide Skattefunn
- Mer fleksibel beskatning av yrkesbiler
- Lavere skatt ved salg av landbrukseiendom
- Øke bunnbeløpet i reisefradraget
- Fjerne fradrag for småutgifter ved arbeidsopphold utenfor hjemmet
- Krav om elektronisk levering av selvangivelse for selskap og andre næringsdrivende

Avgifter

- Redusert el-avgift for datasentre
- Redusert drikkevareavgift på saft uten tilsatt sukker
- Nettolettelser i sektoravgifter og overprisende gebyrer
- Den lave merverdiavgiftssatsen økes fra 8 til 10 prosent
- Klima- og miljørelaterte avgifter

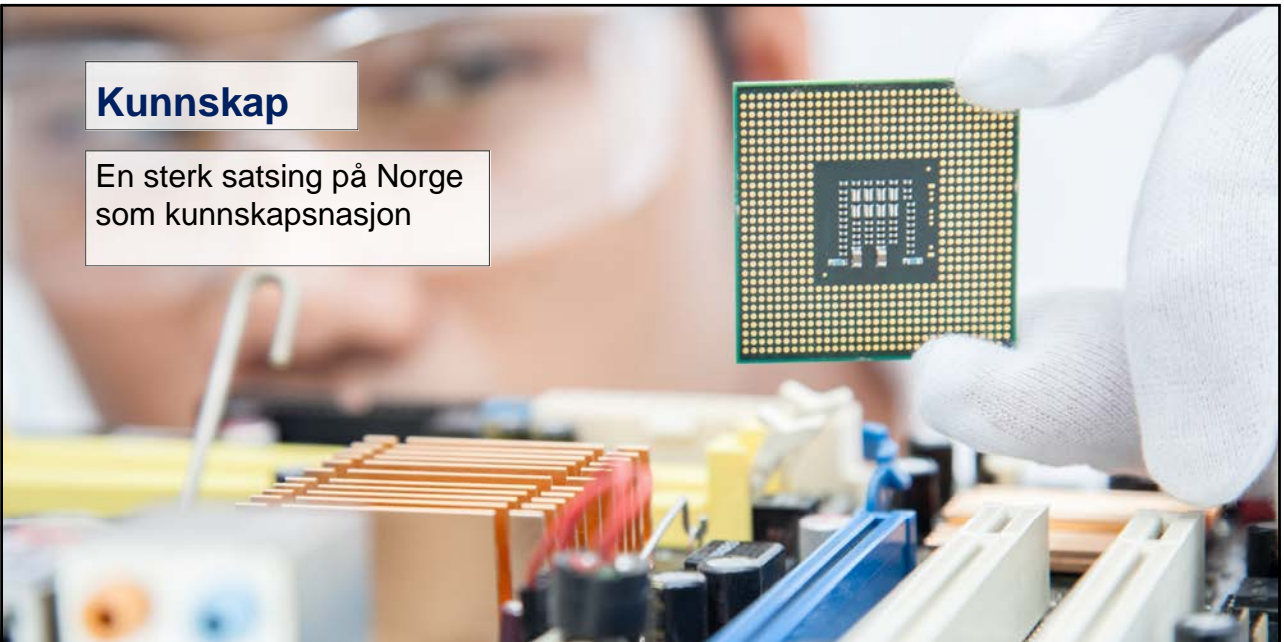
Finansdepartementet

Et budsjett for arbeid, aktivitet og omstilling

Kunnskap

En sterk satsing på Norge som kunnskapsnasjon

Finansdepartementet

24

Kunnskap

- Følger opp *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning*
- 175 millioner kroner til strukturreformen innenfor universitets- og høyskolesektoren
- 1 milliard kroner til lærerløftet
- Videre satsing på studentvelferd

Finansdepartementet

25

Samferdsel

Kraftig løft for samferdsel

Finansdepartementet

26

Samferdsel

- Økt vedlikehold på jernbanen
 - 1,4 milliarder kroner mer til drift og vedlikehold av jernbanen
 - Fortsetter å ta igjen vedlikeholdsetterslepet
- Høy aktivitet i vegutbygging og fornying
 - 3,6 milliarder kroner mer til Statens vegvesen
- Oppstart av utbyggingselskapet for veg
 - 1 milliarder kroner i oppstartbevilgning, 300 millioner kroner i driftskreditt

Styrking av det sosiale sikkerhetsnett

- Betydelig styrking av rusomsorgen
- Økte midler for å bekjempe barnefattigdom
- Tiltak for å styrke tilknytningen til arbeidslivet

Kommuneøkonomi

Bedre skoler, barnehager og omsorgstilbud

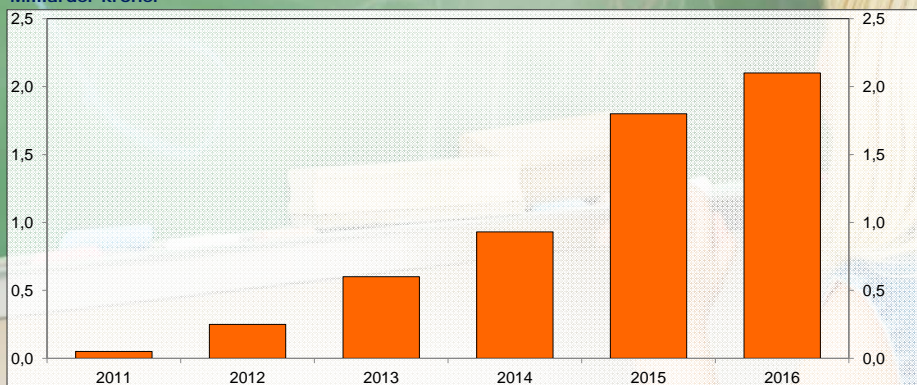

Finansdepartementet

29

Realvekst i kommunenes frie inntekter utenom demografikostnader og pensjon

Milliarder kroner

Kilde. Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Finansdepartementet

30

Prioriteringer innenfor veksten i frie inntekter

- Mulighet for et mer fleksibelt barnehageopptak
- Styrking av helsestasjoner og skolehelsetjenesten
- Mer til opprusting og fornying av fylkesvegene
- Økte midler til rusomsorg

Helse og omsorg

Økt pasientbehandling

Helse og omsorg

- Bedre kvalitet og økt kapasitet i omsorgstjenester
 - 2500 heldøgns omsorgsplasser
 - 1200 nye dagaktivitetsplasser for personer med demens
- Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenester
- Forsterket innsats på rusomsorg
- Økt grunnpensjon til gifte og samboende pensjonister

Justis og beredskap

Mer synlig politi med
nærpolitireformen

Justis og beredskap

- Jobb til nyutdannede fra Politihøgskolen
- Fengselsplasser Ullersmo og Eidsberg
- Bedret samfunnssikkerhet og beredskap
 - Tilleggslokaler og økt bemanning i PST
- Økt kapasitet i utlendingsforvaltningen

Det grønne skiftet

- **Klimatiltak på utgiftssiden**
 - Opptopping av Klimafondet
 - Økte midler til klima- og miljøteknologi
 - Satsing på grønn skipsfart
 - Økt vedlikehold av jernbane
 - Økt satsing på gang- og sykkelveier
 - Styrket internasjonal klimainnsats
 - Tiltak for økt karbonopptak i skog og myr
- **Skatte- og avgiftsendringer**
 - Økt avgift på klimagassene HFK og PFK
 - Redusert el-avgift for skipsfart
 - Enøk-støtte til husholdningene knyttes til skattesystemet
 - Innføring av veibruksavgift på gass

Tiltakspakke for økt sysselsetting

Næring og innovasjon
960 millioner kroner

Bygg og vedlikehold
2,5 milliarder kroner

Tiltaksplasser
589 millioner kroner

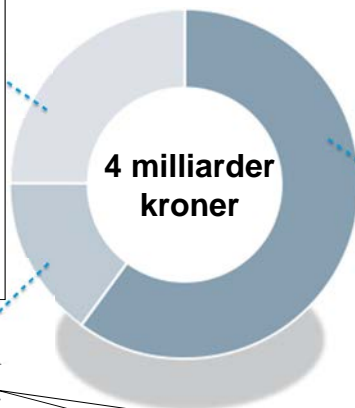

Tiltakspakke for økt sysselsetting

Næring og innovasjon
960 millioner kroner

- Vedlikehold av sjøforsvarets fartøyer og forskningsfartøy
- Styrking av:
 - etablerertilskuddsordningen
 - miljøteknologiordningen
 - preså Kornfond
 - brukerstyrt innovasjonsarena (BIA)
 - Forny 2020
- Økt støtte til FoU i petroleumsnæringen

- Vedlikehold av veg og jernbane:
 - Vossabanen
 - Jærbanen
 - riksvegnettet
- Renovering og vedlikehold:
 - skoler
 - omsorgsbygg
 - sykehus
 - universitetsbygg
 - fengsler

Bygg og vedlikehold
2,5 milliarder kroner

Tiltaksplasser
589 millioner kroner

- 4000 nye tiltaksplasser

Utgitt av:
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

<http://www.regjeringen.no/fin>
<http://www.statsbudsjettet.no>

Omslagsillustrasjon: Bildecollage.
Idé og design: Remi Thoresen/07 Design
Foto: Colourbox og Alexandra Bråten/
Rådhusets forvaltningstjeneste

Trykk:
Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon - 10/2015

